

DE FACELIFT VAN CHINA

Portret van Zhang Xin, projectontwikkelaar en rijkste vrouw van China

Zij wordt een icoon van China's economische revolutie genoemd.

Maar Zhang Xin is meer dan iemand die maximaal kon profiteren van het nieuwe economische klimaat in haar land. Zij is door het *World Economic Forum* benoemd tot het exclusieve gezelschap van 'Young Global Leaders'.

Zhang Xin voelt een verantwoordelijkheid voor de razendsnelle ontwikkelingen in China. Nergens wordt zoveel gebouwd als in China.

De helft van alle bouwkransen in de wereld staat in dit land. En wat er nu gebouwd wordt, bepaalt het aanzicht van de Chinese steden. Zhang Xin wil daarom dat China een eigen stijl van moderne architectuur ontwikkelt.

Samen met haar man werkt ze als projectontwikkelaar. En met succes.

Hun villapark 'Commune by the Great Wall' heeft een prijs gewonnen op de Biënnale in Venetië en hun twee 'Soho'-complexen in Peking waren al verkocht voordat ze werden opgeleverd. Het blad *BusinessWeek* gaf haar

de kwalificatie 'Star of Asia'. Inmiddels zoekt Zhang Xin in haar sport-Mercedes van afspraak naar afspraak en maakt ze onderdeel uit van de

culturele jetset. Zonder banden met de Communistische Partij heeft ze zich op kunnen werken tot de avant-garde van het nieuwe China.

De meeste Chinezen zouden niet weten wat ze zouden moeten bestellen, maar voor Zhang Xin is een Italiaans restaurant de gewoonste zaak van de wereld. En tijdens de lunch volgen tips over andere trendy restaurants en hotels; niet in Peking of Shanghai, maar in New York en Amsterdam. Vanaf het terras op één hoog, waar diplomaten en moderne Chinezen hun broodstokjes in vers gemaakte pesto dippen, kunnen we haar auto in de straat zien staan. Dit keer bestuurt Zhang Xin's chauffeur haar Mercedes sportmodel. Ze heeft het druk en een chauffeur voelt wat veiliger. Zhang Xin vertelt graag, maar luistert ook. Ze combineert gedrevenheid en zelfbewustzijn met vriendelijkheid en charme. En dit keer staat ze erop de rekening te betalen. Een ontmoeting bij haar op kantoor is trouwens ook niet vervelend. Gelegen op de bovenste etage van het Soho New Town-complex langs de hoofdstraat van Peking is haar kantoor ruim, licht en hypermodern. Maar dat mag dan ook wel voor iemand die ambities heeft op het gebied van kunst en moderne architectuur.

Zhang Xin is jong en charmant. Ze heeft een zachte, vriendelijke glimlach. Dat zijn geen uiterlijke kenmerken die je op het eerste oog verwachten bij de meest succesvolle zakenvrouw van China. Achter dat vriendelijke gezicht gaan diepe gedachten schuil. Over globalisering, het onderscheid tussen oost en west en de voor- en nadelen van communisme en kapitalisme. Ze heeft ook recht van spreken; haar leven voerde haar langs extreme verschillen in welvaart, cultuur en maatschappij-inrichting.

Zhang Xin werd geboren in 1965 in Peking in een typisch maoïstische sfeer. Haar ouders waren dan wel intellectuelen die werkten bij de *Foreign Language Press*, maar ze leefden geheel zoals Mao Zedong het bedoeld had. 'We woonden in een totaal geïsoleerd wereldje', aldus Zhang Xin. 'De werknemers van de *Foreign Language Press* en hun families deelden kantoor, woongebouw en school; we aten zelfs allemaal in dezelfde kantine. Het was één gemeenschap waarin iedereen elkaar kende. Er bestond geen privé-rijkdom. Iedereen was gelijk. De maatschappij was dan ook honderd procent veilig. Er bestond geen angst of criminaliteit. De deuren gingen nergens op slot. We waren alleen bang voor buitenlanders. We hadden ingeprent

gekregen dat het allemaal spionnen waren.' Als Zhang Xin opgroeit laat de opvolger van Mao, Deng Xiaoping, de teugels vieren. De zogenoemde 'overzeese Chinezen' mogen vrijelijk het land in en uit reizen. Haar moeder is een Chinese uit Birma die ooit uit idealisme naar de Volksrepubliek China was getrokken. Nu de mogelijkheid om te emigreren zich voordoet, grijpt haar moeder die met beide handen. In 1980 verhuist zij met dochter Zhang Xin naar Hong Kong.

'We hadden op school geleerd over het kapitalisme. Eén slechterik buit een grote groep arme arbeiders uit. In Hong Kong maakte ik voor het eerst echt kennis met het kapitalisme. Ik moest elke dag in de fabriek werken. Nu was ik degene die werd uitgebuit. In die tijd stonden er grote flats in Hong Kong waarin op elke verdieping een andere fabriek was gevestigd. Alle arbeiders verwisselden geregeld van fabriek, als er ergens een dollar meer werd betaald. Ik werkte in de textiel en de elektronica. Al snel zag ik dat er niet één enkele slechterik was. Er waren onderbazen, managers en opdrachtgevers. Er waren eigenlijk heel veel slechteriken', lacht ze nu. 'Kapitalisme gaat niet over individuen die elkaar uitbuiten. Het is een heel systeem. Het is het enige systeem dat ervoor kan zorgen dat mensen werken en hun best doen.'

'Ik wilde met alle geweld weg uit Hong Kong.' Want Zhang Xin stond helemaal onderaan de maatschappelijke ladder. 'Het waren nog de koloniale tijden. Engels was de belangrijkste taal. Met het Kantonees, de taal van de lokale Chinezen, kon je maatschappelijk ook nog wel uit de voeten. Maar mijn taal, het Mandarijn, dat wordt gesproken door de vasteland-Chinezen, was het laagste van het laagste. Ik wilde hieruit ontsnappen.' Zhang Xin leerde hard in de avonden, vroeg een beurs aan en kon in 1985 gaan studeren aan een talenopleiding in Engeland.

Engeland beviel een heel stuk beter. Zo goed dat Zhang Xin er bleef en in 1987 een studie economie begon aan de Universiteit van Sussex. De sfeer was daar erg links. 'Voor een Chinees was het ongelooflijk te horen dat er gedweept werd met het Marxisme-Leninisme. Het was voor ons een vies woord; we hadden zoveel geleden onder het Marxisme-Leninisme. Maar hier in het comfortabele Europa had men een soort romantisch idee van het communisme.' Toch voelde Zhang Xin zich aangetrokken tot deze linkse intellectuelen. Ze had de tijd van haar leven.